

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 9507 posała Marka Matuszewskiego z 29 kwietnia 2025 roku, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Coroczne badania Biblioteki Narodowej wskazują, że czytelnictwo w Polsce kształtuje się na stosunkowo niskim poziomie, aczkolwiek w ostatnich 2 latach zaobserwowano jego lekki wzrost i stabilizację nieco powyżej 40% (41% w 2024 r. i 43% w 2023 r.), podczas gdy w latach 2021 i 2022 wskaźnik ten wynosił 34%.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego od wielu lat podejmuje szereg działań na rzecz rozwoju czytelnictwa oraz wzmocnienia roli bibliotek publicznych, które pełnią istotną rolę w procesie promocji książki i literatury.

Podstawowe wsparcie dla bibliotek oferuje wieloletni program rządowy pn. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, koordynowany przez MKiDN i realizowany wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Współpraca dwóch resortów pozwala na przekazywanie środków do bibliotek publicznych (MKiDN) oraz do bibliotek szkolnych (MEN) stanowiących kluczowe z punktu widzenia kształtowania i ugruntowywania nawyków czytelniczych grupy bibliotek.

Wsparcie dla bibliotek w ramach NPRCZ 2.0 realizowane jest obecnie przez dofinansowanie modernizacji, budowy lub przebudowy placówek bibliotecznych oraz uzupełnianie zbiorów bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych o nowości wydawnicze, budowę zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek i organizację wydarzeń promujących czytelnictwo, realizowanych w lokalnych partnerstwach.

Ze środków MKiDN w ramach NPRCZ 2.0 realizowany jest m.in. Kierunek Interwencji 1.1. „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” adresowany do wszystkich bibliotek publicznych, spełniających wymogi formalne. Corocznie z pomocy na zakup publikacji korzysta ponad 2 tys. bibliotek. Kierunek Interwencji 2.1 „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”, wspierający budowę i modernizację obiektów bibliotecznych, kierowany jest do bibliotek publicznych z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, a także gmin miejskich do 100 tys. mieszkańców. Do tej samej grupy bibliotek publicznych adresowany jest Kierunek Interwencji 4.1 NPRCZ 2.0 „BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność, umożliwiający dofinansowanie przedsięwzięć upowszechniających czytelnictwo poprzez rozwijanie lokalnych partnerstw, w których wiodącym podmiotem jest biblioteka jako przestrzeń aktywności czytelniczej oraz integracji społeczności lokalnej.

W ramach NPRCZ 2.0 na lata 2021–2025 na wsparcie i promocję czytelnictwa w Polsce przewidziano ponad miliard złotych, w tym 635 mln z budżetu centralnego. Wysokość środków będących w dyspozycji ministra kultury i dziedzictwa narodowego, przeznaczonych na wspomniane wyżej kierunki interwencji NPRCZ 2.0., wynoszą:

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

- 160 900 000 zł - „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych”,
- 228 500 000 zł - „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”,
- 24 500 000 zł - „BLISKO - Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność”.

Szczegółowe informacje na temat NPRCz 2.0 oraz efektów jego realizacji w poszczególnych latach dostępne są na stronie: <https://www.gov.pl/web/kultura/narodowy-program-rozwoju-czytelnictwa>.

Należy dodać, że NPRCz 2.0 na lata 2021-2025 stanowi kontynuację wcześniejszego programu wieloletniego pn. Narodowy Program Czytelnictwa, realizowanego także przy współudziale MEN w latach 2016-2020. Pomoc finansowa dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz poprawę infrastruktury bibliotecznej udzielana była przez MKiDN także przed 2016 r. w ramach wcześniejszych programów o różnej formule prawnej.

NPRCz 2.0 nie jest jedynym programem umożliwiającym dofinansowanie projektów kulturalnych, realizowanych przez biblioteki publiczne. Instytucje te mogą ubiegać się o dotacje z corocznie ogłaszanych Programów Ministra oraz tzw. programów własnych instytucji kultury podlegających MKiDN, m.in. Narodowego Centrum Kultury czy Instytutu Książki. Wśród dużej liczby programów dotacyjnych, pozostających w kręgu zainteresowań bibliotek publicznych, można wymienić zarówno te służące upowszechnianiu książki i czytelnictwa oraz rozwojowi instytucji tj. „Partnerstwo dla książki”, „Promocja czytelnictwa”, „Kultura cyfrowa”, „Dyskusyjne Kluby Książki”, „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”, jak i pozostałe, wiążące się z dodatkową działalnością biblioteczną, m.in. „Edukacja kulturalna”, „Kultura – interwencje” etc.

Dofinansowanie działań służących poprawie kompetencji kadry bibliotekarskiej możliwe jest w ramach ww. Kierunku Interwencji „BLISKO” oraz Programu Ministra „Partnerstwo dla książki”.

W kwestii dofinansowania inwestycji bibliotecznych informuję, że istnieje też możliwość dofinansowania zadań inwestycyjnych bibliotek ze środków unijnych, którymi zarządza MKiDN. Biblioteki publiczne z całego kraju są np. uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektów termomodernizacyjnych w ramach Inwestycji B1.1.4 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) „Wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej”.

W przyszłości MKiDN planuje kontynuację wsparcia projektów służących poprawie funkcjonowania bibliotek publicznych, m.in. w ramach kolejnego Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, którego założenia są obecnie opracowywane. Działania na rzecz bibliotek publicznych i upowszechniania czytelnictwa należą bowiem do priorytetowych zadań resortu kultury.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel